

Vergadering Wetenschappelijke Kerngroep VLIZ

Vrijdag, 9 oktober 2020, 09.30 uur, online

Aanwezig: Jan Mees, Colin Janssen (voorzitter), Tina Mertens, Gert Verreet, Marc Kochzius, Marnix Pieters, Marleen De Troch, Filip Volckaert, Eric Stienen, Natalie Beenaerts, Bart Deronde, Gilbert Van Stappen, Karolien Van Puyvelde, Bart Sonck, Andre Cattrijsse, Didier d'Hont, Nancy Fockedeey (verslag)

Verontschuldigd: Filip Meysman, Steven Vinckier, Maurice Hoffmann

De bijlagen bij dit verslag zijn te vinden op de document manager: <http://www.vliz.be/docmanager/>
Toegang met uw eigen e-mail en wachtwoord ([hoe instellen?](#))

1. Goedkeuring agenda en eventuele bijkomende punten vanwege de leden
Geen opmerkingen of aanvullingen
2. Verslag vergadering kerngroep van 12 juni 2020: goedkeuring en overlopen actiepunten
(**Bijlage 1**)

Actiepunten waren:

- De leden van de wetenschappelijke kerngroep worden gevraagd hun input voor de SWOT-analyse over te maken tegen ten laatste 31 juli 2020.
→ Slechts 2 leden hebben input gegeven.

ACTIEPUNT: oproep naar input van de leden van de Wetenschappelijke Kerngroep tegen ten laatste op 16 oktober

- VLIZ bevraagt de leden welke internationale masteropleidingen nog ontbreken i.k.v. de BMRI-beurs voor het Zuiden
→ Zie agendapunt 6
- VLIZ breidt de toelatingsvoorwaarden voor de BMRI-beurs voor het Zuiden uit naar studenten die sandwich-beurzen aan een Vlaamse universiteit volgen of hun Master niet in België hebben uitgevoerd, maar een sterke link met een Vlaamse MOG hebben.
→ Zie agendapunt 6
- VLIZ vult de nota rond BMRI's aan met de hierboven gemaakte opmerkingen naar toelatingsvoorwaarden.
→ Zie agendapunt 6
- VLIZ bekijkt hoe aandacht kan worden gevraagd voor de impact van airguns door wetenschappers aan boord van de RV Simon Stevin gebracht, binnen de context van de 'Good Conduct Charter RV Simon Stevin'. Er zal tevens een aanvulling hierover opgenomen worden in de nota over aanpak akoestische bronnen vs. interferentie met zeedieren.
→ Intern doorgegeven aan André Cattrijsse, die het momenteel verder bekijkt.

- Gert Vereet deelt het meest actuele document rond de Mission 'Healthy Oceans, Seas, Coastal and Inland Waters' met de leden van de Wetenschappelijke Kerngroep
→ Er werd op 08.10.2020 een nieuwe versie doorgestuurd naar alle leden van de Kerngroep, via link in mail

3. Overlopen en rondvraag informatieve bijlagen (**Bijlage 2**)

Jan Mees licht enkele zaken toe.

Evenementen: zijn drastisch teruggelopen door corona. Enkele virtuele alternatieven opgezet door VLIZ: virtuele strandwandelingen (voor brede publiek), projectmeetings terug meer en meer fysiek (werkbaar), VLIZ-ledendag ging digitaal door, VLIZ Marine Science Day 2021 op 3 maart zal ook volledig online doorgaan, eerste steenlegging InnovOcean Campus op 30 juni, lancering boek 'Oesters en Walvissen' door Doris Klausing, een geromantiseerd verhaal over het leven en werk van JP Van Beneden.

ACTIEPUNT: oproep aan leden van de kerngroep om hun medewerkers aan te sporen actief deel te nemen aan de digitale VMSD21 (oproep voor abstracts volgt binnenkort)

ACTIEPUNT: VLIZ stuurt aan alle leden van de Kerngroep een exemplaar van het boek door Doris Klausing. Extra kopies kunnen bekomen worden bij het VLIZ of betere boekhandel.

Projecten: momenteel lopen 57 extern financiering, 34 projecten interne financiering.

Publicaties: nieuwsbrief VLIZINE werd na 20 jaar afgeschaft, en vervangen door Testerep magazine: website www.testerep-magazine.be en maandelijkse attendering voor abonnees. Drastische make-over, korte berichten en longreads, leesbaar op alle dragers. Input van MOGs en derden blijft welkom. Graag het bestaan van dit nieuwe VLIZ-nieuwskanaal delen met achterban.

Bart Deronde vraagt verduidelijking over de financiering van het project nummer 2 in bijlage 2 bis (Autonome afstandswaarnemingen door middel van AUVs voor offshore windmolenparken). Jan Mees duidt dat het project een samenwerking is met Nederlandse en Vlaamse partijen, en gefinancierd wordt vanuit een Nederlandse geldpot.

4. Infrastructuur (**Bijlage 3**)

- **Vaarschema Simon Stevin 2021**

André Cattijssse licht toe. Voor de eerste maal werd een oproep gedaan om vaartijd aan te vragen 1 jaar (en geen 6 maanden) vooruit. Januari-februari is weinig bevraagd, zomer-najaar zeer druk bevraagd. Beslissing van de Vlaamse regering voor gebruik scheepstijd werd toegepast. Met puzzelen, schuiven en samennemen van campagnes werd zoveel mogelijk tegemoet gekomen aan alle vragen en is er een billijke verdeling. Er was enkel een mogelijk conflict in vaartijd tussen UGENT en ILVO (week september). De UGENT (Ulrike Braekman) kreeg 4-daagse campagne in week met mogelijkheid tot meerdaagse campagne en vele duikopdrachten. Campagne van ILVO (8 dagen) wordt opgesplitst in twee blokken voor en na UGENT. Nog geen reactie gekregen van ILVO. Bart Sonck ook niet, maar heeft het volste vertrouwen over integriteit van de beslissing. Dre licht de beslissing over deze case verder toe in een mail.

BESLISSING: Kerngroep WetCom keurt het voorstel van vaarschema goed. Dit zal zo aan het Bestuursorgaan van VLIZ worden voorgelegd.

- Afsprakenkader met federale instellingen i.k.v. Besluit van de Vlaamse Regering over de regels voor de toewijzing van het gebruiksrecht op de scheepstijd van het onderzoeksschip Simon Stevin als een onrechtstreekse subsidiëring.
Op 17 september 2020 vond een constructief overleg plaats tussen EWI, BELSPO, VLIZ en KBIN. Er is voldoende wederkerigheid met de federale diensten (artikel 9) waarvoor nu een afsprakenkader gedraaft wordt om tegen eind 2020 te finaliseren zodat federale/waalse instellingen ook gratis gebruik kunnen maken van de RV Simon Stevin vanaf 2021, wanneer het BVR in voege treedt.

Gert Verreet vult aan rond artikel 7: Het bestuursorgaan van VLIZ kan bepaalde contingenten toewijzen aan de drie gebruikersgroepen. Ook kan het vb. aan ESFRI's een pakket tijd toewijzen. En ook gebruikers die momenteel buiten dit besluit vallen – bv. de onderzoekers van Franstalige universiteiten en instellingen – toch toe te laten. Maar dat moet in overleg gebeuren met DAB Vloot en de expliciete goedkeuring krijgen van het Bestuursorgaan van VLIZ.

- Stand van zaken Blue Accelerator
De stand van zaken wordt opgelijst in Bijlage 3. Bij vragen graag aan André Cattrijsse.
- Stand van zaken Marine Robotics Centre
De stand van zaken wordt opgelijst in Bijlage 3. Lab volledig geïnstalleerd als box in box. Nieuwe medewerker en stagairs aan de slag.

ACTIEPUNT: lijst van infrastructuur en personeel van het Marine Robotics Centre te bespreken op de volgende Kerngroep (vraag Filip Volckaert)

- Stand van zaken Marien Station Oostende en InnovOcean Campus
De stand van zaken wordt opgelijst in Bijlage 3.

Momenteel wordt op MSO een zeewaterleiding geïnstalleerd, met extra bodemsaneringen en installatie van de pomp. Begin 2021 operatief.

Ocean Innovation Space: realisatie in 2 fasen. Fase 1 omvat de sloop van de bouwvallige hangars en een eerste uitbreiding (in 3 bouwlagen) waarvoor simulaties beschikbaar zijn. Voor uitbreiding 2 moet er nog extra financiering gezocht worden.

Filip Volckaert: is er een synergie met VLIZ rond het grote zalmkweekbedrijf? Colin Janssen verduidelijkt dat – in tegenstelling tot wat er in de pers verscheen – dit dossier nog steeds in exploratiefase zit. Het bedrijf zou op Ostend Science Park komen en is een samenwerking met de UGent en de POM. Heeft niets met VLIZ te maken.

André Cattrijsse: de Vlaamse Visveiling heeft aan VLIZ gevraagd of de nieuwe zeewaterleiding ook zou kunnen voorzien in zeewater voor mogelijke uitbouw aquacultuurfaciliteiten in vismijn Oostende. VLIZ is niet ingegaan op deze vraag.

Bart Sonck: Vraagt naar status opvang ILVO-nettenzaal op MSO (verdwijnt bij verhuis van ILVO-gebouw naar InnovOcean Campus). Ruimte voor nettenzaal ILVO is voorzien in 2de fase, maar daarvan is het nog onvoorspelbaar of de financiering ervoor snel zal voorhanden zijn. Het Bestuursorgaan van het VLIZ zal zich daar verder over buigen. Mogelijks loopt dit niet helemaal synchroon met verhuis naar InnovOcean Campus.

Jan Mees vraagt Gert Verreet info over de impact van de septemberverklaring op het beleid van Minister Crevits voor de mariene wetenschappen. Gert Verreet: In het Veerkrachtig-re lance plan staan investeringen in onderzoeksinfrastructuur ingepland (maar wel eerder voor SOCs). Voor wetenschap en innovatie zijn er niet direct besparingen te verwachten. De vraag voor financiering voor fase 2 van de Ocean Innovation Space is nog niet vanuit het kabinet tot bij Gert Verreet gekomen.

5. Zelfevaluatie VLIZ: diensten (**Bijlage 4**)

Tina Mertens licht toe. In het kader van zijn zelfevaluatie en de nieuwe beheersovereenkomst 2022-2026 met de Vlaamse overheid heeft VLIZ zijn dienstverlening onder de loep gehouden. VLIZ doet zelf een voorstel om zijn dienstverlening te updaten, om enerzijds in te spelen op nieuwe noden, maar anderzijds ook om ademruimte te creëren in het ruime takenpakket en deze hernieuwing mogelijk te maken. De bijgevoegde nota wordt voorgelegd aan de VLIZ wetenschappelijke kerngroep van 9 oktober 2020 met als doel feedback en input te ontvangen.

Jan Mees: nota is denkoefening over vernieuwing, focussen van middelen. Veel heeft te maken met doelgroependiscussie. Vb. educatie: hoger onderwijs = core. Maar moeten we ons ook blijven richten tot basis- en middelbaar onderwijs? Wat zijn de verwachtingen? Graag input van de WetCom over deze en andere zaken.

ACTIEPUNT: leden van de Kerngroep mogen alle opmerkingen en bedenkingen op dit voorstel tot wijzigen van de VLIZ-dienstverlening aan derden schriftelijk doorsturen (voor eind oktober).

Filip Volkaert: educatieve excursie “mariene ecologie” voor studenten KULeuven kon niet doorgaan omwille van corona-maatregelen. De vervanging door labo-werk en digitaal materiaal werd maar lauw onthaald door de studenten. Oproep om beter voorbereid te zijn in geval dit nog eens voorvalt omwille van pandemie. Sommige zaken kunnen ook post-corona deel ondervangen (vb. safety briefing mag digitaal). Maar Filip voert een pleidooi om er alles aan te doen om de educatieve campagnes aan boord te behouden. Niets gaat boven de echte ervaring en heeft groot multiplicatorreffect. Live ervaring primeert over digitaal alternatief. Colin Janssen heeft idem ervaring en vraagt dit intern te bekijken. Ook Natalie Beenaerts en Marc Kochzius ondersteunen het pleidooi van Filip.

ACTIEPUNT: VLIZ bekijkt hoe educatieve vaarten voor mariene opleidingen kunnen blijven doorgaan, ook in geval van blijvende corona-maatregelen.

6. Filantropie: stand van zaken initiatieven

Tina Mertens licht stand van zaken toe:

- 29 juni: lancering webshop Sea&Science collectie: shop.vliz.be
- 18 september: online VLIZ-ledendag (100 registraties, 69 deelnemers)
- tussentijdse verslagen BMRI 2020 ontvangen

- WoRMS-editors: 4 beurzen twv 500 EUR uitgereikt (1 x India, 2 x Brazilië, 1 x Oostenrijk)
- in voorbereiding: half oktober lanceren call BMRI 2021 (doc, postdoc, international) + oproep voor BMRI-beurs sponsoring door bedrijven. Max. 5000 euro.
- in voorbereiding: Ostend working group for inter/multidisciplinary scientific marine papers focus Ocean & Human Health – momenteel voorbereidingen aan het treffen, maar willen de vergadering fysiek laten doorgaan (uitstel tot na pandemie)
- on hold: meettoren/observatorium in kustnabij bezoekerscentrum
- nog niet van toepassing: conferentie reisbeurs voor jonge Afrikaanse wetenschappers, maar horen graag suggesties voor welke conferenties dit van toepassing zou kunnen zijn voor 2021-2022.

ACTIEPUNT: feedback van de Kerngroep m.b.t. de voorwaarden voor de BMRI Zuidbeurs en mee in te staan voor de jurering in februari (zie mail doorgestuurd door info@vliz.be op 09.10.2020)

Gilbert Vanderstappen: zoals nu beschreven moet aan voorwaarde 1 of 2 of 3 voldaan zijn. Dus in principe kunnen studenten die in Vlaanderen afgestudeerd zijn, maar geen enkele connectie meer hebben met Vlaamse instelling nu in principe indienen. Beter beschrijven als: beantwoorden aan eerste voorwaarde én 2 of 3. Colin Janssen vraagt VLIZ dit verder te bekijken.

ACTIEPUNT: VLIZ herbekijkt de voorwaarden tot deelneming aan BMRI Zuidbeurs .

7. Update EU ontwikkelingen
Gert Verreet licht stand van zaken toe m.b.t. ontwikkelingen op EU-dossiers.

Sinds juni zit er wat schot in de ontwikkeling van Europese missions. Op 22.09.2020 werd een rapport overgedragen tijdens de RRI Days over **Mission Starfish 2030 – Restore our Ocean and Waters** (zie https://ec.europa.eu/info/publications/mission-starfish-2030-restore-our-ocean-and-waters_en). Met 5 doelstellingen en 17 targets. Enkele ervan passen in de Green Deal en de Biodiversity Strategy, andere zijn specifiek voor deze missie. De Belgische contactgroep reageerde in de zomer op het toen bestaande document, maar dat bleek ondertussen achterhaald. Deze oefening gebeurt nu opnieuw met de laatste versie afgeleverd door de Mission Board. Het blijft wel nog afwachten welke missies effectief zullen opgenomen worden voor financiering door Horizon Europe, maar er wordt verwacht dat “Mission Starfish: Restore our oceans and waters” het wel haalt. Verder komen er ook andere financieringsbronnen ter beschikking om het doel te bereiken (door Europa en lidstaten), alsook een transversale mobilisatie van middelen (vb. ook uit sectoren economie, transport, waterbeleid op land ...).

European partnerships is een ander kanaal dat wordt opgezet. Een van de mogelijke partnerschappen draait rond de ondersteuning van de ontwikkeling van de blauwe economie: het “**Blauwe partnerschap**” (start 2020-21).

Er was grote druk van de Europese Commissie om het publiek bij de keuzes voor missies en partnerschappen te betrekken. Vlaanderen heeft dit opgenomen door een **bevraging** te organiseren (door VLEVA, samen met VLIZ en De Blauwe Cluster). Er blijft wel wat scepsis rond hoe deze inbreng door EU-burgers nog zal invloed hebben op de beslissingen.

Ook is er **co-creatie** voorzien door het publiek (~gebruikers van data/gegevens) te betrekken om nieuwe onderzoekslijnen te ontwikkelen. Maar dit is op wat langere termijn. Vlaanderen is praktisch aan het uitwerken wie in dat co-creatieproces zou moeten betrokken worden.

JPI Ocean: 49 partnerschappen zijn in ontwikkeling; zullen niet allemaal tegelijk starten. Zo is er het partnerschap Blauwe economie (financiering vanuit VLAIO, FWO), het partnerschap Biodiversiteit (financiering door FWO, niet VLAIO (weinig vraag uit bedrijfsleven te verwachten), wel BELSPO), het partnerschap Water For All (financiering vanuit VLAIO, FWO, FNRS en BELSPO). De organisatie van de partnerschappen wordt op Belgische niveau gecoördineerd. Binnenkort worden strategische onderzoeksagenda's opgesteld, veelal op basis van bestaande (vb. BANOS-SRA). De BANOS-financiering gaat nu vooral naar het Europese partnerschap. Vraag is of er dan nog geld over blijft voor het Baltisch-Noordzee-programma en voor JPI Oceans?

In lopende **Horizon 2020** loopt momenteel een 3de call van het ERA-net **MARTERA.EU**. Met heel wat projecten die interessant kunnen zijn voor het VLIZ-netwerk. En vanuit VLAIO worden middelen beschikbaar gesteld hiervoor.

In de call **Contaminants en Emerging Pollutants** werden massaal veel projecten ingediend (184 pre-proposals), waardoor de beslissing wat langer op zich zal laten wachten. Ook veel Vlaams/Belgische onderzoeksgroepen namen deel.

8. Data en locatie volgende vergaderingen

Donderdagnamiddag 3 december 2020 te Oostende (klankbordgroep) - Heel waarschijnlijk zal dit ook virtueel moeten of gemixt.

9. Varia

Geen varia punten